

Διαδικασία Επίλυσης Συγκρούσεων στη Σχολική Κοινότητα

Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών 32^{ου} Δημοτικού Σχολείου Λάρισας.

Εισηγήτρια: ΤΖΗΜΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ-ΜΑΡΙΝΑ

ΠΕ-23 Ψυχολόγος- Παιδοψυχολόγος MSc

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- Διαπροσωπική σύγκρουση
- Επίλυση συγκρούσεων
- Βήματα Επίλυσης Συγκρούσεων
- Συγκρούσεις στη σχολική κοινότητα
- Ο ρόλος των ενηλίκων
- Προγράμματα παρέμβασης στα σχολεία
- Οφέλη προγραμμάτων παρέμβασης
- Ενδεικτικό πρόγραμμα παρέμβασης
- Κρίσεις και σχολική κοινότητα / προστατευτικοί παράγοντες στην κρίση

Διαπροσωπική σύγκρουση (1)

- Διαφωνία εξαιτίας ασύμβατων, αντικρουόμενων αντιλήψεων και συμπεριφορών.
- Σύγκρουση vs Επιθετικότητα: Η σύγκρουση μπορεί να περιλαμβάνει επιθετικές συμπεριφορές αλλά δεν είναι πάντα απαραίτητο.
- Μονόπλευρη: Ένα από τα εμπλεκόμενα μέλη υποχωρεί ή δέχεται παθητικά την επιβολή του άλλου.
- Αμφίπλευρη: Εάν και οι δύο πλευρές εκδηλώνουν ανοιχτά τη διαφωνία τους.

Διαπροσωπική Σύγκρουση (2)

- Εποικοδομητική VS Καταστροφική
- Η εποικοδομητική επίλυση προϋποθέτει:
  - 1) Αναπλαισίωση του προβλήματος
  - 2) Επιθυμία εύρεσης λύσης
  - 3) Αναγνώριση κινήτρων, συναισθημάτων και προθέσεων των άλλων
  - 4) Σεβασμό
  - 5) Ικανότητα αντίληψης όσων περιγράφει ο άλλος.
  - 6) Ικανότητα προσεκτικής παρακολούθησης και επικοινωνίας
  - 7) Αναζήτηση Στόχων
  - 8) Διαχείριση Θυμού.

Επίλυση Συγκρούσεων

- *Διαδικασία αντιμετώπισης προβλημάτων που βασίζεται στη συνεργασία και βοηθά τόσο τα άτομα όσο και τις ομάδες να προσδιορίσουν τις επιδιώξεις τους και να βρουν λύσεις ώστε να τις ικανοποιήσουν (Χατζηχρήστου, 2011).*
- Τα άτομα που βρίσκονται σε αντιπαράθεση πρέπει να λύνουν μόνο τους τη σύγκρουση. Η παρεμβολή τρίτων μπορεί να είναι βοηθητική στη βραχυπρόθεσμη επίλυση της σύγκρουσης αλλά μακροπρόθεσμα δεν ενισχύει την ανάπτυξη ανάλογων δεξιοτήτων.

ΒΗΜΑΤΑ Επίλυσης Συγκρούσεων

- 1) Συμφωνία ως προς τους κανόνες
- 2) Συλλογή πληροφοριών για τη σύγκρουση και για τις απόψεις των ενδιαφερομένων .
- 3)Καθορισμός του προβλήματος
- 4) Εξεύρεση τρόπων επίλυσης
- 5) Επιλογή των πιο κατάλληλων προτάσεων
- 6)Συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Η αποτελεσματική επίλυση προϋποθέτει:

- Δεξιότητες Επικοινωνίας : Κατανόηση της οπτικής του άλλου, αναγνώριση εμποδίων, εξοικείωση με μη λεκτική επικοινωνία
- Δεξιότητες Διαχείρισης Συναισθημάτων: αναγνώριση, αποδοχή και έκφραση θετικών και αρνητικών συναισθημάτων
- Δεξιότητες Αντιμετώπισης Άγχους : Αναγνώριση άγχους και συνεπειών, εναλλακτικοί τρόποι αντιμετώπισης
- Δεξιότητες Αυτοαντίληψης.

ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΣΤΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ , ΗΔΗ ΑΠΟ ΤΟ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Συγκρούσεις στη σχολική κοινότητα

- Οι συγκρούσεις στο σχολείο αφορούν : έλεγχο φυσικού ή κοινωνικού περιβάλλοντος, θέματα ηθικής τάξης όπως κανόνες κλπ.
- Αυτό μπορεί να επιφέρει λεκτικές ή σωματικές συγκρούσεις με ή χωρίς επιθετικότητα. Παραδείγματα??
- Τα μικρά παιδιά εμπλέκονται σε διαμάχες για αντικείμενα και χρησιμοποιούν σωματικές στρατηγικές για επίλυση, ενώ τα μεγαλύτερα για κοινωνικά ζητήματα και χρησιμοποιούν διαπραγματεύσεις για επίλυση.
- Ποιοι εμπλέκονται πιο συχνά σε συγκρούσεις; Αγόρια VS Κορίτσια ?

Ο ρόλος των ενηλίκων: (1)

- Κατανόηση αιτιών σύγκρουσης.
- Αν τα παιδιά έχουν ανεπτυγμένες δεξιότητες επικοινωνίας και ενσυναίσθησης είναι χρήσιμο να τα αφήνουμε να βρίσκουν μόνα τους τη λύση.
- Μπορούν να παρέμβουν για να καθοδηγήσουν , όχι για να παρέχουν έτοιμη λύση, ειδικά όταν υπάρχει επιθετικότητα.
- Αν τα παιδιά αναζητήσουν μόνα τους τη λύση είναι πιθανόν να καταλήξουν σε ένα τρόπο που τους ταιριάζει περισσότερο. Έτσι ενισχύεται και η αυτοεκτίμηση τους.

Ο ρόλος των ενηλίκων : (2)

- Εάν τα παιδιά έπαιζαν μαζί και πριν τη διαμάχη είναι πιο πιθανό να βρουν μόνα τους τη λύση πιο σύντομα και αποτελεσματικά.
- Οι ειπ/κοι μπορούν να μειώσουν τις πιθανότητες σύγκρουσης παρέχοντας πολλές ευκαιρίες για παιχνίδι και διαθέσιμους χώρους.
- Οι ειπ/κοι μπορούν να διαπραγματεύονται τους κανόνες και τα όρια των παιχνιδιών όταν αντιλαμβάνονται ότι δεν επαρκούν για τα παιδιά.
- Οι ειπ/κοι μπορούν να εκπαιδεύσουν ει των προτέρων τα παιδιά σχετικά με τη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων και διαχείρισης του θυμού και να αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση μέσα στην τάξη.

Προγράμματα παρέμβασης στο σχολείο:

- Συνεργασία εκπαιδευτικών, ψυχολόγων, διεύθυνσης και γονέων .
- Στόχος: συναισθηματική διαχείριση, ενίσχυση αυτοεκτίμησης, ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, επίλυσης συγκρούσεων και αυτοελέγχου.
- Εκπαίδευση γονέων και εκπαιδευτικών.

Οφέλη προγραμμάτων παρέμβασης:

- Πρόληψη βίας
- Ενίσχυση υπεύθυνης συμπεριφοράς των μαθητών
- Κατανόηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων
- Ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων
- Βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων
- Βελτίωση σχολικής επίδοσης

Ενδεικτικό πρόγραμμα παρέμβασης:

- Περιλαμβάνει:
  - 1) Ορισμός και κατανόησης της έννοιας «σύγκρουση»
  - 2) Αναγνώριση Συναισθημάτων
  - 3) Διαχείριση θυμού και επιθετικότητας/ Συνέπειες θυμού και επιθετικότητας
  - 4) Διαδικασία Επίλυσης συγκρούσεων
  - 5) Ενίσχυση Αυτοεκτίμησης

1) Ορισμός και κατανόηση της έννοιας «σύγκριση»

- Κουκλοθέατρο
- Εικόνες με παραδείγματα
- Προσωπικές ιστορίες

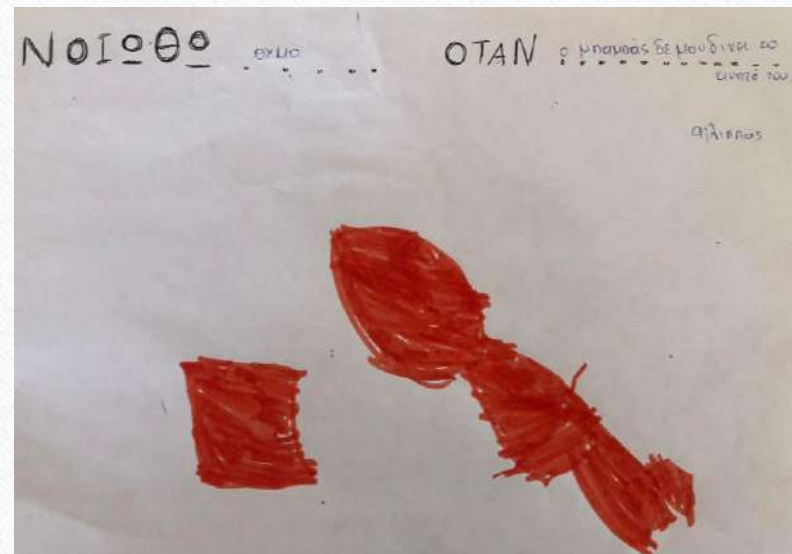

2:

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

- Αναγνώριση Συναισθημάτων «Ένα συναίσθημα... πολλές καταστάσεις»
- «Νοιώθω... Όταν...»

Χατζηχορήστου, 2011

3:
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΥΜΟΥ –
ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ –
ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Το μπαλόνι του θυμού
- Θεατρικό παιχνίδι: «Οι μικροί δικηγόροι»
- Βιβλίο: Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε
- Ταινία: Inside out (Τα μυαλά που κουβαλάς)

ΤΟ ΜΠΑΛΟΝΙ ΤΟΥ ΘΥΜΟΥ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

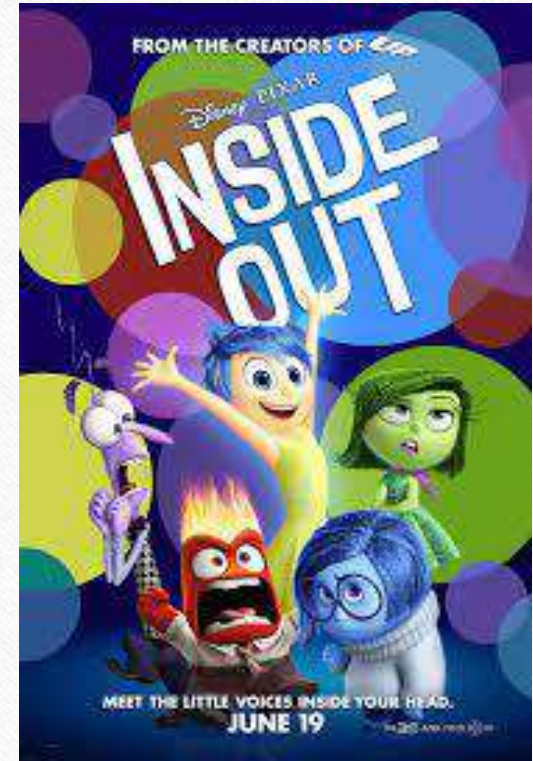
Όταν η αδερφή μου
μου παίρνει τα παιχνίδια
στο γραπτό.

MARTIN ΑΙΚΑΖΙ

Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε

απόδοση: Καλλιόπη Κύρδη

MIST ΣΕΛΕΡ   ΜΕΤΑΙΧΜΙΦ   BIBLIA ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

4: Διαδικασία Επίλυσης Συγκρούσεων:

ΒΗΜΑΤΑ:

- 1) ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΘΥΜΟΥ
- 2) ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ
- 3) ΕΞΕΤΑΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ
ΛΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ
ΛΥΣΗΣ

ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ ΤΗΣ
ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ Ε'

STOP!
ΦΕΥΓΩ ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΜΕ
ΘΥΜΩΝΕΙ.

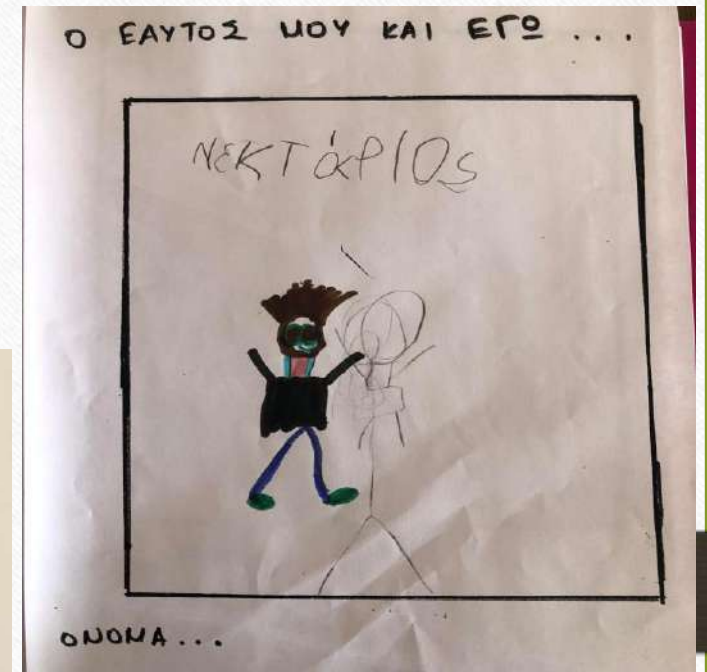
ΠΑΙΡΝΩ 5 ΑΝΑΠΝΟΕΣ
ΜΕΤΡΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 10
ΚΑΝΩ Ή ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΜΟΥ
ΑΡΕΣΕΙ.

ΖΥΖΗΤΩ ΜΕ ΚΑΤΙΟΙΩ ΠΟΥ ΑΓΑΠΩ ΚΑΙ
ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜΑΙ.
· ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
· ΕΦΑΡΜΟΖΩ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΛΥΣΗ.

5: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

- Το πορτραίτο μου
- Ο καθρέφτης μου

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- Οικονομική κρίση
  - Πανδημία covid-19
  - Πόλεμος Ρωσία- Ουκρανία
- Αυξημένα επίπεδα στρες εντός και εκτός της οικογένειας.
- Περιορισμένες δυνατότητες έκφρασης των παιδιών
- Επιθετικές συμπεριφορές και έκφραση θυμού στο σχολείο.

Προστατευτικοί παράγοντες στην κρίση

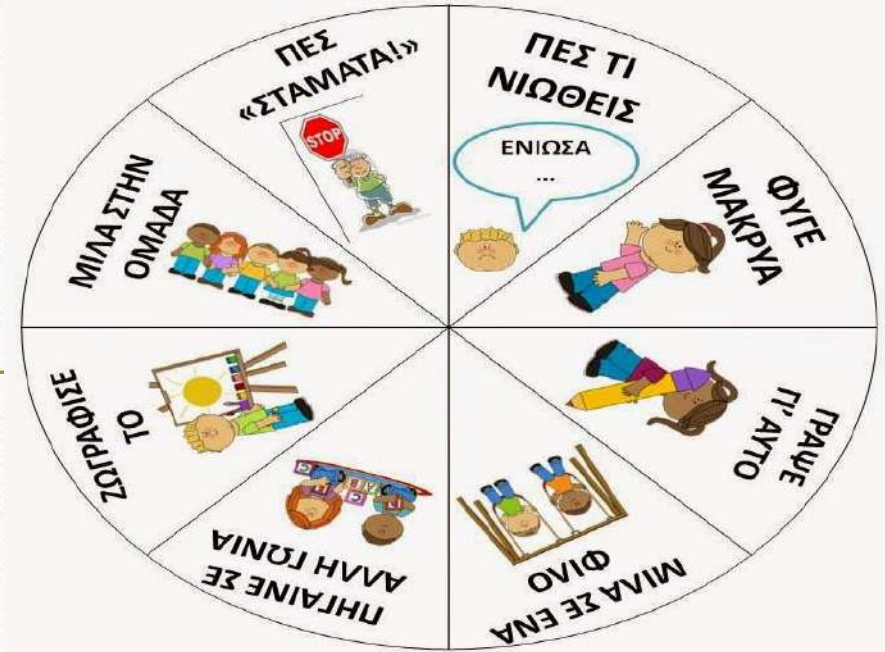
- Ατομικοί: Κοινωνικές Δεξιότητες, Θετική αυτοαντίληψη, Ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, χιούμορ, προσωπική επάρκεια, αυτό- αποτελεσματικότητα.
- Περιβαλλοντικοί: Οικογένεια, γονική φροντίδα, ασφαλείς σχέσεις, εμπιστοσύνη και αποδοχή, υποστήριξη, εμπλοκή γονέων στην εκπαίδευση, ικανοποίηση αναγκών.

Προστατευτικοί παράγοντες στην κρίση (2)

- Σχολείο: Ακαδημαϊκή επίτευξη, αυτοέλεγχος, θετικές σχέσεις με εκπαιδευτικούς και συμμαθητές, συνεργασία σχολείου- οικογένειας, όρια και κανόνες, υποστήριξη, εκμάθηση δεξιοτήτων, παροχή ευκαιριών, ενθάρρυνση
- Κοινότητα: Ευκαιρίες για ενεργό συμμετοχή, κοινωνική υποστήριξη, σύναψη σχέσεων με φορείς, κοινωνικοοικονομική υποστήριξη, πρότυπα.

Και μην ξεχνάτε...

«Ο καλύτερος τρόπος για να βοηθήσουμε τα παιδιά να επιλύσουν μία σύγκρουση είναι να τους δείξουμε τον δρόμο και να αποτελέσουμε πρότυπο...
όχι να παρέχουμε μία εύκολη και σύντομη λύση.»

Βιβλιογραφία

- Γιαννίκας, Α. (2014). Θεμελιώδεις στρατηγικές αποτελεσματικής διαχείρισης των συγκρούσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, με έμφαση στη διαδικασία λήψης απόφασης και στο συμβουλευτικό ρόλο των στελεχών της εκπαίδευσης. *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών–Επιστημονικών Θεμάτων*, 3, 136-147.
- Μητσαρά, Σ., & Ιορδανίδης, Γ. (2015). Διερεύνηση των τεχνικών αντιμετώπισης των συγκρούσεων στα Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 3, 57-96.
- Νικολαΐδου, Μ. (2022). Διαχείριση ενδοσχολικών συγκρούσεων: εμπειρική έρευνα με focus groups εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Πασσιά, Μ., Πέτκου, Π., & Τσίτσιου, Ε. (2017). Επίλυση συγκρούσεων στη σχολική τάξη.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2011). Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο. *Εκπαιδευτικό Υλικό για Εκπαιδευτικούς και Μαθητές II, Κοινότητα. Αθήνα: Τυπωθήτω*.
- Χατζηχρήστου, Χ. Γ. (2011). Σχολική ψυχολογία.

Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας, το χρόνο σας και
την άριστη συνεργασία !

Με εκτίμηση

ΤΖΗΜΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΑ

ΠΕ-23 Ψυχολόγος- Παιδοψυχολόγος MSc